Substantivul. Noțiuni generale – joc didactic interactiv și incluziv

Profesor: Amariei Mihaela
Liceul Tehnologic „Arhimandrit Chiriac Nicolau" Vânători-Neamț

Disciplina: limba și literatura română
Clasa a V-a
Titlul jocului: Aventura Substantivelor Incluzive
Obiectiv general: Consolidarea cunoștințelor despre substantiv (definiție, feluri, gen, număr) într-un mod interactiv și incluziv.
Obiective specifice:

- Să identifice substantive comune și proprii în contexte variate.
- Să determine genul și numărul substantivelor.
- Să înțeleagă rolul substantivelor în comunicare.
- Să promoveze colaborarea și respectul reciproc între elevi, indiferent de stilul lor de învățare sau eventualele dificultăți.

Materiale necesare:

- Cartonașe colorate cu substantive comune și proprii (scrise cu litere mari și clare).
- Cartonașe cu imagini reprezentând diverse obiecte, persoane, animale, locuri.
- Tabla sau un flipchart împărțit în secțiuni: **Substantive comune**, **Substantive proprii**, **Genul (Masculin, Feminin, Neutru)**, **Numărul (Singular, Plural)**.
- Jetoane sau alte obiecte mici pentru marcare.
- Fișe de lucru adaptate (cu exerciții vizuale, cu spații mari pentru scris, cu instrucțiuni clare și concise).
- Opțional: dispozitive audio cu instrucțiuni pentru elevii cu dificultăți de citire.

Desfășurarea jocului:

Etapa 1: Introducere interactivă (10 minute)

1. **Activitate de spargere a gheții:** Începe prin a adresa întrebări simple care necesită răspunsuri printr-un substantiv (ex: **Ce culoare are banca ta**?, **Cum se numește animalul tău preferat**?). Încurajează elevii să răspundă în ritmul lor.
2. **Brainstorming vizual:** Prezintă câteva imagini și roagă elevii să spună ce reprezintă fiecare imagine. Scrie substantivele identificate pe tablă.
3. **Definiția colaborativă:** Întreabă elevii ce au în comun cuvintele scrise pe tablă. Ghidează-i să descopere că denumesc ființe, lucruri, locuri, idei, sentimente. Construiți împreună o definiție simplă a substantivului.

Etapa 2: Sortarea substantivelor – O abordare multisenzorială (15 minute)

1. **Jocul cartonașelor:**
    - Împarte elevii în echipe mici (ținând cont de diversitatea din clasă).
    - Oferă fiecărei echipe un set de cartonașe cu substantive comune și proprii, precum și cartonașe cu imagini.

- Sarcina echipelor este să sorteze cartonașele pe cele două categorii (**Substantive comune**, **Substantive proprii**) pe tabla sau pe o suprafață mare.
- Pentru elevii cu dificultăți de citire, pot asocia cartonașele cu substantive cu imaginile corespunzătoare sau pot primi ajutor de la colegi.
- Încurajează discuțiile în echipă și oferă sprijin individualizat dacă este necesar.

Etapa 3: Descoperirea genului și numărului – O vânătoare de substantive (15 minute)

1. **Vânătoarea de substantive:**
   - Ascunde prin clasă cartonașe cu substantive.
   - Fiecare elev (sau echipă) trebuie să găsească câteva cartonașe.
   - După ce au găsit cartonașele, elevii trebuie să determine genul (masculin, feminin, neutru) și numărul (singular, plural) substantivelor de pe cartonașele lor și să le plaseze în secțiunile corespunzătoare de pe tablă.
   - Pentru a sprijini elevii cu dificultăți, poți oferi coduri de culoare pentru genuri (ex: albastru pentru masculin, roz pentru feminin, verde pentru neutru) sau imagini sugestive.

Etapa 4: Aplicare creativă – Povestea substantivelor (15 minute)

1. **Crearea de povești:**
   - Roagă elevii (individual sau în perechi) să aleagă câteva substantive de pe tablă (din toate categoriile).
   - Sarcina lor este să creeze o scurtă poveste în care să includă substantivele alese.
   - Încurajează exprimarea liberă și creativitatea.
   - Oferă alternative pentru elevii care au dificultăți cu scrisul (pot desena povestea, pot spune-o oral, pot folosi imagini pentru a reprezenta elementele poveștii).

Etapa 5: Reflecție și feedback (5 minute)

1. **Discuție în grup:**
   - Întreabă elevii ce au învățat din joc.
   - Încurajează-i să împărtășească ce le-a plăcut cel mai mult și ce a fost mai dificil.
   - Subliniază importanța substantivelor în comunicare.
   - Oferă feedback pozitiv și constructiv fiecărui elev.

Strategii de incluziune integrate:

- **Instrucțiuni clare și concise:** Asigură-te că instrucțiunile sunt ușor de înțeles și repetă-le dacă este necesar. Utilizează un limbaj simplu și vizual.
- **Adaptarea materialelor:** Folosește cartonașe cu litere mari, imagini sugestive, fișe de lucru cu spații mari pentru scris.
- **Activități variate:** Include activități care implică mișcarea, vizualul, auditivul și tactilul pentru a răspunde diferitelor stiluri de învățare.
- **Lucrul în echipă:** Promovează colaborarea și sprijinul reciproc între elevi. Grupează elevii în mod strategic pentru a facilita învățarea de la egal la egal.
- **Timp suplimentar:** Oferă timp suplimentar pentru finalizarea sarcinilor elevilor care au nevoie.

- **Alternative de exprimare:** Permite elevilor să își demonstreze înțelegerea prin diferite modalități (oral, scris, desen, mimă).
- **Feedback individualizat:** Oferă feedback specific și încurajator fiecărui elev, concentrându-te pe progresul individual.
- **Atmosferă pozitivă și de acceptare:** Creează un mediu de învățare sigur și încurajator, în care fiecare elev se simte valorizat și respectat.

Evaluare:

Observă implicarea elevilor în timpul jocului, capacitatea lor de a identifica și clasifica substantivele, de a determina genul și numărul acestora și de a le utiliza în contexte creative. Analizează poveștile create de elevi și răspunsurile oferite în timpul discuției de reflecție. Poți adapta fișele de lucru pentru o evaluare mai formală, dacă este necesar.

Acest joc didactic își propune să facă învățarea despre substantive o experiență plăcută și accesibilă pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor. Prin activități variate și strategii de incluziune, fiecare elev va avea oportunitatea de a participa activ și de a-și consolida cunoștințele.